

**УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра обліку та аналізу

**АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
РОБОЧИЙ ЗОШИТ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.030509**

«ОБЛІК І АУДИТ»

форма навчання: (денна, заочна)

Вінниця 2009

УДК:

Автори:

Мулик Т.О., Томчук О.Ф., Мельник А.Є., Материнська О.А., Пльонсак О.Л., Хоменко І.П.
Аналіз господарської діяльності. Робочий зошит для виконання практичних завдань для студентів спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» – Вінниця: ВЦ ВДАУ, 2009.– 48 с.

Рецензенти: Новодворська В.В. доц., к.е.н., кафедра “Організація обліку та звітності”
(Вінницький державний аграрний університет);

Разборська О.О., доцент, к.е.н., кафедра фінансового контролю та аналізу ВТЕІ КНТЕУ

Коротка анотація

Робочий зошит з курсу «Аналіз господарської діяльності» призначений для виконання практичних завдань для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності «Облік і аудит» відповідно до освітньо-кваліфікаційної програми ОКР «Бакалавр».

Рекомендовано навчально-методичною комісією
Вінницького державного аграрного університету
(протокол № _____ від _____ 2009 року)

Зав. видавничим центром ВДАУ Романов О.М.

Підписано до друку Формат

Ум. друк. арк. 4,5 Обл.-вид. арк.

Наклад 180 пр. зам. №

Видавничий центр ВДАУ

вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21008.

тел. 330.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	6
2. Практичні завдання	8
ТЕМА 1. Аналіз маркетингової діяльності підприємства.	8
ТЕМА 2. Аналіз земельних ресурсів	11
ТЕМА 3. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів	14
ТЕМА 4. Аналіз забезпеченості та ефективності використання основних засобів	17
ТЕМА 5. Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів	21
ТЕМА 6. Аналіз умов господарювання і рівня економічного розвитку сільськогосподарських підприємств	23
ТЕМА 7. Аналіз виробництва і розподілу продукції рослинництва	28
ТЕМА 8. Аналіз виробництва і розподілу продукції тваринництва	30
ТЕМА 9. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції	32
ТЕМА 10. Аналіз фінансового стану підприємства	36
ТЕМА 11. Аналіз фінансових результатів	40
3. Список рекомендованої літератури	43
4. Словник основних термінів дисципліни	47

ВСТУП

Сучасні умови господарювання формують високі вимоги до оцінки фінансово-економічної діяльності суб'єктів ринку. Особлива увага приділяється підприємству як первинній і провідній ланці економіки держави, оскільки саме тут створюються конкретні економічні блага, які стають першоосновою національного багатства.

Комплексна аналітична оцінка результативності господарської діяльності підприємства можлива тільки на основі якомога більш повного подання про стан його господарського механізму, ефективності його функціонування й управління. Таким чином, оцінка є результатом порівняння рівня прибутковості й показників поточної діяльності.

Базою для обґрунтування й зважування управлінських рішень у рамках комерційного, інноваційного, інвестиційного, виробничого, фінансового й інших видів діяльності сучасних підприємств виступає аналіз господарської діяльності.

Курс „Аналіз господарської діяльності” є необхідною складовою частиною вивчення в системі економічних дисциплін формуючих як фахівців економічного профілю в цілому, так і фахівців з спеціальності „Облік і аудит” зокрема.

Він дає можливість розкрити сутність економічного устрою підприємств, галузей народного господарства та економічної політики держави в цілому, вивчити особливості проведення економічного аналізу за допомогою різних методів дослідження, обґрунтувати основні напрямки підвищення ефективності та їх об'єктивний зв'язок з науково-технічним прогресом суспільства, оцінити умови

Вивчення курсу економічного аналізу дозволяє правильно орієнтуватися у складних економічних явищах на мікро- та макрорівнях, приймати оптимальне управлінське рішення.

Мета навчальної дисципліни — дати студентам уявлення про методологію проведення економічного аналізу, способи та засоби вивчення

закономірностей та рушійних сил розвитку суспільного виробництва на мікро та макро рівні . У процесі вивчення предмету студенти набудуть теоретичних знань і практичних навичок у сфері проведення економічного аналізу.

В результаті вивчення дисципліни “Аналіз господарської діяльності” студент повинен :

- проводити оцінку основних показників діяльності підприємства;
- виявляти вплив аналізованих факторів на результативні показники;
- визначати потенційні можливості підвищення ефективності виробництва;
- відпрацьовувати конкретні заходи щодо використання виявлених резервів і здійснювати контроль за їхнім виконанням;
- узагальнювати результати аналізу для прийняття раціональних управлінських рішень;
- оцінювати реальність й оптимальність планів й обґрунтованість норм використовуваних ресурсів;
- виявляти забезпеченість підприємства матеріальними, трудовими й фінансовими ресурсами;
- оцінювати дієздатність поточного контролю на всіх виробничих ділянках;
- сприяти поширенню новацій;
- досліджувати конкурентоспроможність підприємства й кон'юнктуру ринку.

Таким чином, аналіз господарської діяльності у цілому можна представити як засіб системного й комплексного вивчення, виміру й узагальнення впливу окремих факторів на стан і динаміку розвитку економічного суб'єкта, здійснюваних шляхом спеціального вивчення облікових і планових показників, звітності й інших джерел інформації.

Це навчальне видання має на меті допомогти студентам набути практичні навички з розв'язування різного плану аналітичних завдань при проведенні аналізу господарської діяльності сільськогосподарських підприємств.

1. Загальні положення виконання практичних завдань

Метою практичних занять з аналізу господарської діяльності є здобуття студентами систематизованих знань і навичок володіння науковими основами економічного аналізу. Студенти мають засвоїти зміст аналізу, його завдання, з'ясувати джерела інформації та взаємозв'язки аналізу з важливими економічними дисциплінами, оволодіти спеціальними прийомами аналізу конкретних показників і зрозуміти сутність комплексного економічного аналізу.

На практичних заняттях студенти з кожної теми курсу вивчають теоретичний матеріал та відпрацьовують навички аналітичної роботи з використанням конкретної інформації. За такого підходу обидві форми навчання стають більш цілеспрямованими й ефективними, підвищується рівень теоретичної та практичної підготовки студентів.

Виконання практичних завдань наведених в цьому зошиті проводиться на базі даних сільськогосподарських підприємств. Основними джерелами інформації для розв'язування практичних завдань є:

1. Фінансова звітність підприємства:

- Баланс (форма № 1),
- Звіт про фінансові результати (форма № 2),
- Звіт про рух грошових коштів (форма № 3),
- Звіт про власний капітал (форма № 4),
- Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5),
- Додаток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (форма № 6).

2. Статистична звітність

- «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за ___ рік» (ф. № 50 сг),
- «Звіт про фінансові результати та дебіторську і кредиторську заборгованість» (ф. № 1-Б),
- «Звіт з праці» (Ф. № 1-ПВ (місячна, квартальна),

- «Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання» (ф. № 6-ПВ (річна),
- «Звіт про використання робочого часу» (Ф. № 3-ПВ (піврічна),
- «Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 200_ року» (ф. № 29-сг (річна),
- «Збір урожаю сільськогосподарських культур на 1 грудня 200_ року» (ф. № 29-сг (меліорація) (річна),
- «Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 200_ року» (ф. № 4-сг (річна), наказ Держкомстату від 03.06.2008 № 173;
- «Стан тваринництва за 200_ р.» (ф. № 24-сг (річна),
- «Реалізація сільськогосподарської продукції за 200_ рік» (ф. № 21-заг (річна),
- «Баланс сільськогосподарської продукції за 200_ рік» (ф. № 16-сг (річна),
- «Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос)» (Ф. № 11-ОЗ (річна), наказ Держкомстату від 04.09.2008 № 311;
- Інша статистична звітність, що подається підприємством до органів статистики.

В процесі виконання практичних завдань перед студентами стоїть завдання - розширення та поглиблення теоретичних та практичних знань з аналізу господарської діяльності, а також виконання завдань є важливим підготовчим етапом до виконання курсової, а в подальшому до дипломної роботи.

Студент повинен виконати всі поставлені перед ним завдання та проаналізувати результати своєї роботи (написати висновки), а також має заповнити Словник, що має містити основні терміни та тлумачення дисципліни.

2. Проаналізувати структуру ринків збуту підприємства. (табл. 1)

Таблиця 1.1

Аналіз ринків збуту основних видів продукції, 2008 рік

Назва продукції (товару, послуги)	Обсяг реалізації, кількість (ц, кг, т) (у дужках — %)				
	на місцевому ринку	в області	у межах України	за межами України	Усього

Висновки:

3. Дослідити динаміку зміни становища основних видів продукції підприємства на ринках збуту за останні кілька років. (табл. 2)

Таблиця 1.2

Оцінка обсягів продажу продукції за споживачами (покупцями), кількість (кг, т)

Споживач	Сфера застосування	Обсяг продажу, кількість (кг, т)		
		2006	2007	2008
Продукція 1				
Підприємство1				
Підприємство 2				
Підприємство3				
...				
Продукція 2				
Підприємство1				
Підприємство 2				
Підприємство3				
...				
Продукція 3				
Підприємство1				
Підприємство 2				
Підприємство3				
...				

Висновки: _____

4. Провести порівняльний аналіз рівня цін на сільськогосподарську продукцію (табл. 3).

Таблиця 1.3.

Порівняльний аналіз рівня цін на продукцію

Вид продукції	Рівень ціни за одиницю продукції (кг, ц, т), тис. грн. (грн.)				
	на внутрішньому ринку			на зовнішньому ринку	
	аналізованого підприємства	у середньому по галузі	конкурентного підприємства	аналізованого підприємства	середній на ринку

Висновки: _____

ТЕМА 2. Аналіз земельних ресурсів

Завдання:

1. Вивчити склад і структуру земельних угідь, дати їм характеристику і встановити можливість її поліпшення (таблиця 2.1).

Мета завдання: Проаналізувати використання земельного фонду і виконання заходів по покращенню земель.

Таблиця 2.1

Склад і структура земельних угідь

Угіддя	р.		р.		р.		Трансформація землі
	га	%	га	%	га	%	
Загальна земельна площа		100		100		100	
С.г. угіддя							
з них: рілля							
Багаторічні насадження							
Сіножаті і пасовища							
Ліси							
Ставки							
Інші землі							

Висновки: _____

3. Проаналізувати економічну ефективність використання сільськогосподарських угідь в господарстві (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Основні економічні показники ефективності використання землі

Показники	_____р	_____р	_____р	Відхилення (+,-)
Урожайність, ц/га:				
- зернових і зернобобових				
- цукрових буряків				
- соняшника				
Виробництво на 100 га відпов. угідь, ц:				
- зерна				
- кормів, корм.од				
- молока				
- живої маси тварин				
Отримано на 100 га сг угідь:				
- валової продукції, тис.грн.				
- валового доходу, тис.грн.				
- чистого доходу, тис.грн.				

Висновки: _____

4. Виявити напрями і резерви поліпшення використання земельних угідь.

ТЕМА 3. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів

Завдання:

1. Засвоїти методику оцінювання наявності та руху трудових ресурсів (таблиця 3.1)

Завдання 1:

- вказати основні завдання аналізу трудових ресурсів:

Таблиця 3.1

Наявність та рух трудових ресурсів на підприємстві

Показник	200_р.	20__р.	20__р.	Відхилення	
				(+,-)	%
1. Середньоспискова чисельність працівників, осіб					
2. Прийнято на роботу нових працівників протягом року					
3. Вибуло працівників у т. ч. з причин:					
а) передбачених законом					
б) з власного бажання					
в) звільнення за порушення трудової дисципліни					
4. Коефіцієнт обороту					
а) з приймання, %					
б) зі звільнення, %					
5. Коефіцієнт плинності кадрів, %					
6. Коефіцієнт загального обороту, %					

Висновки:

2. Проаналізувати використання робочого часу (таблиця 3.2)

Таблиця 3.2

Використання робочого часу на підприємстві
(форма 3-ПВ «Звіт про використання робочого часу»)

Показник	200_ р.	200_ р.	20__ р.	Відхилення (+,-)
1. Середньооблікова чисельність працівників, осіб				
2. Відпрацьовано одним робітником:				
а) днів				
б) годин (2а*3)				
3. Середня тривалість робочого дня, год.				
4. фонд робочого часу, тис. год. (1*2б)				

Висновки:

3. Провести аналіз продуктивності праці і фонду заробітної плати (таблиця 3.3)

Таблиця 3.3

Аналіз фонду оплати праці, ефективності використання робочого часу і трудових ресурсів підприємства за 200__ – 200__ рр.

№ п/п	Показник	20__ рік	20__ р.	20__ рік	Відхилення (+,-)	Темп зростання %
1	Дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.					
2	Середньоспискова чисельність штатних працівників, чол.					
3	Продуктивність праці, грн.					
4	Фонд оплати праці штатних працівників, тис. грн.					
5	Кількість людино-годин, за які була нарахована заробітна плата штатним працівникам, всього					
6	З них відпрацьовано, люд - год					
7	Середньорічна заробітна плата одного працівника, грн.					
8	Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.					
9	Кількість годин, відпрацьованих за рік одним працівником, люд. – год.					
10	Оплата в розрахунку на 1 люд-год., грн.					
11	З неї за відпрацьовану люд -год					

Висновки:

4. Провести аналіз впливу трудових факторів на продуктивність праці та обсяг товарної продукції (таблиця 3.4)

Таблиця 3.4

Аналіз впливу трудових факторів на продуктивність праці та обсяг товарної продукції

Показник	200_р.	200_р.	20__р.	Відхилення	
				(+,-)	%
1. Товарна продукція, тис. грн..					
2. Чисельність працівників, осіб					
3. Кількість відпрацьованих робітниками:					
а) людино – днів					
б) людино – годин					
4. Кількість днів, відпрацьованих одним робітником (3а:2)					
5. Тривалість робочого дня, год.					
6. Середня продуктивність праці одного працівника (1:2), грн..					
7. Середньоденна продуктивність праці одного працівника (1:3а), грн..					
8. Середньогодинна продуктивність праці одного працівника (1:3б)					

Розрахунок:

ТЕМА 4. Аналіз забезпеченості та ефективності використання основних засобів

Завдання:

1. Проаналізувати склад, структуру, динаміку і стан основних засобів (таблиця 4.1).

Таблиця 4.1

Склад і структура основних засобів

Показники	На початок року		На кінець року		Зміни за рік (+,-)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1.Виробничі основні засоби с.г. призначення						
У тому числі:						
приміщення і споруди						
машини і обладнання						
із них:						
силові машини та обладнання						
транспортні засоби						
2.Виробничі основні засоби не с.г. призначення						
3.Невиробничі основні засоби						
Усього основних засобів						

Висновки: _____

2. Проаналізувати стан та рух основних засобів (таблиця 4.2, 4.3).

Таблиця 4.2

Характеристика руху основних засобів підприємства

Період	Первинна вартість основних засобів, тис.грн				Сума нарахованого зносу на кінець року
	На початок року	Введено за рік	Вибуло за рік	На кінець року	
1.Попередній рік					
2.Звітний рік					

Висновки: _____

Таблиця 4.3

Аналіз руху та стану основних засобів

Показники	200	20	20	Відхилення(+/-)
Наявність на початок року				
Первісна вартість				
Знос				
Залишкова вартість				
Надходження				
Вибуття				
Наявність на кін. року				
Первісна вартість				
Знос				
Залишкова вартість				
Коефіцієнт оновлення				
Коефіцієнт вибуття				
Коефіцієнт зносу				

Висновки: _____

4. Здійснити аналіз забезпеченості господарства основними фондами і ефективності їх використання (таблиця 4.5).

Таблиця 4.5

Забезпеченість господарства основними фондами (ОВФ)

Показники	_____ р.	_____ р.	_____ р.	В серед. за 3 роки	Відхилення (+,-)
I. Вихідні дані					
С-річна вартість ОВФ, тис. грн					
Середньорічна вартість ОВФ с.-г. призначення, тис. грн					
Сумарна потужність всіх видів енергоресурсів, кВт					
Площа с.-г. угідь, га					
Середньорічна кількість працюючих, чол.					
II. Розрахункові показники					
<i>Приходиться на 100 га с.-г. угідь:</i> а) ОВФ, тис.грн					
б) ОВФ с.г. признач., тис.грн					
в) енергетик. ресурсів, кВт					
<i>Приходиться на 1 середньорічного працівника:</i>					
а) ОВФ, тис. грн					
б) ОВФ с.-г. признач., тис. грн					
в) енергетик. ресурсів, кВт					

Висновки: _____

ТЕМА 5. Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів

Завдання:

1. Визначити наявність і структуру запасів підприємства та забезпеченість його власними оборотними коштами (таблиця 5.1).

Таблиця 5.1

Наявність, склад та структура матеріальних запасів

Ресурси	20__ р.		20__ р.		20__ р.		Відхилення, (+/-)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Сировина і матеріали								
2. Паливо								
3. Будівельні матеріали								
4. Запасні частини								
5. Матеріали сільськогосподарського призначення								
6. Тварини на вирощуванні і відгодівлі								
7. Незавершене виробництво								
8. Готова продукція								
9. Тара і тарні матеріали								
10. Малоцінні та швидкозношувані предмети								
Разом								

Висновки: _____

2. Проаналізувати оборотність оборотних засобів та ефективність її зміни.

Таблиця 5.2

Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів

Показники	20__ р	20__7 р.	20__ р.	Відхилення (+/-)
1. Обсяг виробництва продукції, тис. грн.				
2. Матеріальні затрати, тис. грн.				
3. Собівартість виробленої продукції, тис. грн.				
4. Матеріаловіддача, грн.				
5. Матеріаломісткість, грн.				
7. Питома вага матеріальних витрат в собівартості продукції, %				
8. Коефіцієнт матеріальних витрат				
9. Коефіцієнт оборотності запасів				
10. Тривалість оборотності запасів, днів				

Висновки: _____

3. Здійснити аналіз використання матеріальних ресурсів і розрахунок впливу факторів на обсяг випуску продукції

Таблиця 5.3

Дані для факторного аналізу матеріальних ресурсів

Показник	200_ р.	20__ р	Відхилення (+, -)
1. Товарна продукція, тис. □ол..			
2. Витрати основних матеріалів, тис. □ол..			
3. Матеріаловіддача (1 : 2)			
4. Матеріаломісткість продукції (2 : 1)			

Розрахунок:

ТЕМА 6. Аналіз умов господарювання і рівня економічного розвитку сільськогосподарських підприємств

Завдання:

Провести аналіз природних і організаційно-економічних умов господарювання сільськогосподарських підприємств.

Місце розташування підприємства

Назва підприємства:

Район, область:

Відстань від центральної садиби підприємства до найближчої залізничної станції _____ км, до районного центру _____ км, до обласного центру _____.
Бази постачання (назва пункту і відстань від нього до підприємства):

Бази реалізації продукції (назва пункту і відстань від нього до підприємства):

Характеристика шляхів сполучення з адміністративними центрами, базами постачання і реалізації продукції:

Внутрішньогосподарські шляхи сполучення: всього _____ км, у тому числі з твердим покриттям _____ км.

Внутрішньогосподарський зв'язок:

Природні умови

Зона

Температура повітря: середнього річна _____, максимальна _____, мінімальна _____.

Тривалість вегетаційного періоду _____ днів. Тривалість безморозного періоду _____ днів. Строки настання перших осінніх заморозків

Строки закінчення останніх весняних приморозків

Середньорічна кількість опадів _____ мм, у тому числі у вегетаційний період _____ мм.

Товщина снігового покриву _____ см.

Основні ґрунти підприємства

Рельєф місцевості

Водні ресурси _____

Проаналізувати розмір господарства в динаміці. Співставити розмір господарства, що аналізується з показниками: середніми по господарствах району, передового господарства аналогічної спеціалізації.

Таблиця 6.1

Показники для оцінки розміру підприємства

Показники	_____	_____	_____	В середньому у за 3 роки	Відхилення	
					(+/-)	%
Вартість валової продукції, тис. грн.						
Товарна продукція , тис. грн						
Площа с.-г. угідь, га						
в т.ч. площа ріллі, га						
Середньорічна вартість осн. вир. фондів, тис. грн						
Середньорічна чисельність працюючих, чол.						
Поголів'я тварин, ум. гол.						

Висновки: _____

2. Встановити спеціалізацію, що фактично склалась, та її відповідність природним і економічним умовам

Таблиця 6.2

Обсяг і структура товарної продукції

Галузі і види Продукції	_____ рік		_____ рік		_____ рік		В середньому за 3 роки	
	тис. грн	в %	тис. грн	в %	тис. грн	в %	тис. грн	в %
Рослинництво, всього								
в т.ч. зернові та								
цукрові буряки								
овочі								
картопля								
соняшник								
плоди і ягоди								
Інша продукція галузі								
Тваринництво, всього								
молоко								
м'ясо ВРХ								
свинарство								
вівчарство								
птахівництво								
Ін. продукція галузі								
Промислова продукція								
Всього по галузях								

3. Визначити показники, що характеризують рівень інтенсивності та економічну ефективність виробництва.

Таблиця 6.3

Рівень інтенсивності та економічна ефективність інтенсифікації

Показники	_____ р.	_____ р.	_____ р.	В середньо му за 3 роки	Відхилення	
					(+/-)	%
I. Рівень інтенсивності						
Об'єм основних виробничих фондів на 100 га с.-г. угідь, тис.грн						
Витрати праці на 100 га с.-г. угідь, тис.люди-год.						
Сума виробничих витрат на 100 га с.-г. угідь, тис.грн						
II. Економічна ефективність інтенсифікації						
<i>Виробництво валової продукції:</i> -на 100 га с.-г. угідь, тис. грн						
-на 100 грн виробничих основних фондів, грн						
-на 1 середньорічного працівника, тис.грн						
<i>Одержано виручки від реалізації продукції:</i> -на 100 га с.-г. угідь, тис. грн						
-на 100 грн виробничих основних фондів, грн						
на 1 середньорічного працівника, тис.грн						
<i>Одержано чистого прибутку:</i> - на 100 га с.-г. угідь, тис. грн.						
- на 100 грн виробничих основних фондів, грн						
- на 1 середньорічного працівника, тис.грн						
Рівень рентабельності, %						

Висновки: _____

ТЕМА 7. Аналіз виробництва і розподілу продукції рослинництва

Завдання:

1. Дослідити зміни посівів та посівних площ сільськогосподарських культур

Таблиця 7.1

Аналіз посівних площ в динаміці

Культура	_____рік		_____рік		_____рік		Відхилення (+,-)	
	га	%	га	%	га	%	по площі	по структурі

Висновки: _____

2. Проаналізувати виробництво продукції рослинництва та урожайність сільськогосподарських культур. Визначити величину впливу факторів на зміну валового збору (на прикладі зернових культур)

Таблиця 7.2

Валовий збір зернових культур

Культура	р.				р.			
	зібрана площа, га	структура, %	урожайність, ц/га	валовий збір, ц	зібрана площа, га	структура, %	урожайність, ц/га	валовий збір, ц
A	1	2	3	4	5	6	7	8
	Π_{0j}		Y_{0j}	$\Pi_{0j} Y_{0j}$	Π_{1j}		Y_{1j}	$\Pi_{1j} Y_{1j}$
Пшениця озима								
Жито озиме								
Ячмінь озимий								
Ячмінь ярий								
Овес								
Кукурудза на зерно								
Зернобобові								
Всього зернових								

Валовий збір зерна (зменшився) збільшився на:

$$\sum \Pi_{1j} Y_{1j} - \sum \Pi_{0j} Y_{0j} = \underline{\hspace{10em}}$$

Продовження таблиці 7.2

Інформативні показники валового збору зернових культур

Валовий збір з фактичної площі, ц (гр.3×гр.5)	Відхилення звітної від базисної року		
	всього, ц (гр.8-гр.4)	за рах. зміни посівної площі (гр.5-гр.1×гр.3)	за рах. зміни врожайності (гр.8-гр.9)
9	10	11	12

Висновки: _____

Висновки: _____

3. Провести аналіз виробництва продукції тваринництва та вплив на відхилення змін у поголів'ї і продуктивності тварин.

Таблиця 8.3

Аналіз виробництва продукції тваринництва та виявлення впливу на відхилення змін у поголів'ї та продуктивності тварин

Продукція	Поголів'я, гол.		Річна продуктивність 1 голови, ц		Виробництво продукції, ц			Зміна виробництва продукції, ц.		
	рік	рік	рік	рік	рік	умов.	рік	заг.	у т.ч. за рах. зміни поголів'я	продуктивності

Висновки: _____

ТЕМА 9. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції

Завдання:

1. Вивчити динаміку собівартості валової продукції та величину економії (перевитрати) коштів на її виробництво.

Таблиця 9.1

Динаміка собівартості валової продукції сільського господарства

Показники	_____р	_____р	_____р	Відх. (+,-)
Валова продукція, всього, тис.грн.				
У т.ч.: рослинництва				
тваринництва				
Виробничі витрати, всього, тис.грн				
У т.ч.: рослинництва				
тваринництва				
Виробничі витрати на 1 грн. валової продукції, грн..				
У т.ч.: рослинництва				
тваринництва				

Висновки: _____

2. Визначити і оцінити зміну затрат по статтях на 1 га посіву, на 1 голову тварин і 1 ц продукції рослинництва і тваринництва.

Таблиця 9.2

Затрати на основне виробництво в галузях сільського господарства

Елементи затрат	Рослинництво			Тваринництво		
	На 1 га ріллі, грн..		Зміна, %	На 1 ум. гол.		Зміна, %
	_____р.	_____р.		_____р.	_____р.	
Зар. плата з нарахуваннями						
Матеріальні затрати						
У т.ч.:						
-Насіння і посадковий матеріал						
-Корми інша продукція с.г.						
-Мінеральні добрива						
-Нафтопродукти						
-Електроенергія						
-Паливо						
-Запасні частини						

Висновки: _____

4. Виявити вплив кількісних і вартісних факторів на зміну затрат по окремих статтях і собівартості 1 ц продукції.

Таблиця 9.4

Витрати на виробництво по статтях і зміна собівартості 1 ц продукції
рослинництва

Стаття витрат	_____ р.			_____ р.			Зміна структури за рахунок кожної статті, %
	Витрати, грн		Стр-ра, %	Витрати, грн		Стр-ра, %	
	На 1 га	На 1 ц		На 1 га	На 1 ц		
Оплата праці							
Насіння і садівний матеріал							
Добрива							
Засоби захисту рослин							
Роботи і послуги							
Затрати на утримання основних засобів							
Затрати по організації виробництва і управління							
Страхові платежі							
Інші затрати							
РАЗОМ			100,0			100,0	

Висновки: _____

2. Проаналізувати показники ліквідності по окремих факторах і запропонувати шляхи підвищення її рівня, визначити платоспроможність господарства.

Таблиця 10.2

Платоспроможність підприємства

Засоби платежу	На початок року	На кінець року	Платіжні зобов'язання	На початок року	На кінець року
I. Грошова платоспроможність					
Грошові кошти			Короткострокові кредити		
Валютний рахунок			Позики, не погаш. в строк		
Інші грошові кошти			Кредитори		
Короткості. фін. вкладення			Інші пасиви		
РАЗОМ			РАЗОМ		
Коефіцієнт грошової платоспроможності					
II. Розрахункова платоспроможність					
Грошові кошти			Короткострокові кредити		
Готова продукція			Позики, не погаш. в строк		
Дебітори			Кредитори		
Інші активи			Інші пасиви		
РАЗОМ			РАЗОМ		
Коеф. розрах-ої платоспр-сті					
III. Ліквідна платоспроможність					
1. Високоліквідні активи			1. Термінові зобов'язання		
Грошові кошти			Поточна заборгованість		
Поточні фінансові інвестиції					
Цінні папери					
РАЗОМ			РАЗОМ		
2. Активи, що швидко реаліз.			2. Короткострокові пасиви		
Готова продукція			Непрострочена заб-сть		
Товари			Коротк. кредити банків (крім строкових платежів)		
Дебіт. заб-сть (крім непростр.)					
РАЗОМ			РАЗОМ		
3. Активи, що повільно реаліз.			3. Довгострокові пасиви		
Запаси і затрати (крім готової прод-ції і товарів)			Довго строк. зобов'язання		
Інші оборотні активи					
Коеф. ліквідної платоспром-ті					
РАЗОМ			РАЗОМ		
Коеф. абсолютної ліквідності					
Коеф. ліквідності уточнений					

ТЕМА 11. Аналіз фінансових результатів

Завдання:

1. Проаналізувати склад і динаміку фінансових результатів підприємства.

Таблиця 11.1

Аналіз фінансових результатів, тис. грн.

№ п/п	Показники	За попередній період	За звітний	Відхилення	
				абсолют.	%
1	Дохід (виручка) від реалізації продукції				
2	Податок на додану вартість				
3	Акцизний збір				
4	Інші вирахування з доходу				
5	Чистий дохід від реалізації				
6	Собівартість реалізованої продукції				
7	Валовий прибуток (+), збиток (-)				
8	Інші операційні доходи				
9	Адміністративні витрати				
10	Витрати на збут				
11	Інші операційні витрати				
12	Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток (+), збиток (-)				
13	Дохід від участі в капіталі				
14	Інші фінансові доходи				
15	Інші доходи				
16	Фінансові витрати				
17	Витрати від участі в капіталі				
18	Інші витрати				
19	Фінансові результати до оподаткування: прибуток (+), збиток (-)				
20	Податок на прибуток				
21	Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток (+), збиток (-)				
22	Чистий прибуток (+), збиток (-)				
23	Рентабельність операційної діяльності ,%			X	
24	Середньорічна вартість основних виробничих фондів і оборотних засобів, тис. грн.				
25	Норма прибутку ,%				
26	Площа сільськогосподарських угідь, га				
27	у тому числі рілля, га				
28	Прибуток на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн.				
29	у тому числі від реалізації продукції				
30	Прибуток на 100 га ріллі, тис. грн.				
31	у тому числі від реалізації продукції				

3. Дати характеристику показникам рентабельності підприємства.

Таблиця 11.3

Аналіз рентабельності підприємства

Показники	____р	____р	____р
1. Коефіцієнт рентабельності активів			
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу			
3. Рентабельність виробничих фондів			
4. Коефіцієнт рентабельності діяльності			
5. Коефіцієнт рентабельності продукції			
6. Коефіцієнт реінвестування			
7. Коефіцієнт стійкості економічного зростання			
8. Співвідношення сплачених відсотків і прибутку			
9. Період окупності капіталу			
10. Період окупності власного капіталу			

Висновки:

3. Список рекомендованої літератури

1. Конституція (Основний закон) України. Прийнята ВР України 28.06.96 р.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84 № 8073-Х, зі змінами.
3. Цивільний Кодекс України від 5.04.01 р. №2341 -III.
4. Сімейний кодекс України від 10.01 2002 р. № 2947 – III.
5. Господарський кодекс : Прийнятий ВРУ 16 січня 2004 року.
6. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 30 червня 1991 р. №1538-ВР.
7. Про оплату праці : Закон України від 24.03.95 р. № 108/95-ВР, зі змінами – ІУ.
8. Про відпустки : Закон України від 15.11.96 р. № 504/96-ВР, зі змінами –ІУ.
9. Про податок на додану вартість: Закон України від 3.04.97р.№168/97-ВР зі змінами.
10. Про оподаткування прибутку підприємств : Закон України від 22.05.97 р. № 287 / 97-ВР, зі змінами і доповненнями.
11. Про фіксований сільськогосподарський податок : Закон України від 17.12.98р. №320 - XIV-ВР. зі змінами і доповненнями.
12. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999р. №997-XII-ВР.
13. Про внесення змін до Господарського кодексу України : Закон України від 16.06.05 р. № 2668 – IV.
14. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств : Наказ Мінагрополітики України від 18.05.01 р. №132, зі змінами.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р. №87.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р.№87.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999р.№87.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» : Наказ Мінфіну України від 31.03.1999 р. №87.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал» : Наказ Мінфіну України від 31.03.99. р. №87.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» : Наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 1999р. №137.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Мінфіну України від 27.04.2000р. №92.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ Мінфіну України від 18.10.1999 р. №242.

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Мінфіну України від 20.10.1999 р. №246.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Мінфіну України від 08.10.99. р. №237, зі змінами і доповненнями.
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Мінфіну України від 31.01.00. р. №20.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Наказ Мінфіну України від 26.04.2000 р. №91.
27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» : Наказ Мінфіну України від 28.07.2000 р. №181.
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999р. №290.
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99. р. №318.
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : Наказ Мінфіну України від 28.12.2000р. №353.
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» : Наказ Мінфіну України від 28.04.2001 р. №205.
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» : Наказ Мінфіну України від 07.07.1999 р. №161.
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність» : Наказ Мінфіну України від 30.07.1999 р. №17.
34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів». Наказ Мінфіну України від 10.08.2000 р. №193.
35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» : Наказ Мінфіну України від 18.06.2001 р. №303.
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акції» : Наказ Мінфіну України від 16.07.200 р. №344.
37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». Наказ Мінфіну України від 25.02.2000 р. №39.
38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» : Наказ Міністерства фінансів України від 28. 10. 03 р. № 601.
39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Діяльність, що припиняється» : Наказ Мінфіну України від 07.11.2003 р. №617.
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» : Наказ Мінфіну України від 24.12.2004 р. № 817.
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами» : Наказ Мінфіну України від 19.05.05. р. № 412.
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». Наказ Мінфіну України від 18.11.2005 р. № 790.
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» : Наказ Мінфіну України від 28.04.06 р. № 415.
44. Бабець Є.К., Горлов М.І., Жуков С.О., Стасюк В.П. Теорія економічного аналізу. Навч. посіб.-К.: ВД Професіонал», 2007 .-384 с.

45. Бутинець Ф.Ф., Мних Є.В., Олійник О.В. Економічний аналіз: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 416с.
46. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М. Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз : Навч. посіб.-К.: КНЕУ, 2005 .-592 с.
47. Бухгалтерський аналіз: Пер. с англ. – К.: Торгово-издательское бюро НВУ, 1993. – 603с.
48. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2000. – 292с.
49. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. –К.: ЦНЛ, 2006.-384 с.
50. Долинський В.П. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств.-К.: Вища школа . 2001.-164с.
51. Деєва Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз.-К.: ЦНЛ, 2007.-328с.
52. Економічний аналіз: Начальний посібник/ М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; за ред. академ. НАНУ, професора М.Г. Чумаченка.-К.: КНЕУ, 2001.-540с.
53. Ермолович Л.Л. и др. Анализ хозяйственной деятельности предприятия.- Мн.:Интерпрессервис. 2001.-576с.
54. Економічний аналіз : Навч. посіб. / За ред.. Ф.Ф. Бутинця .- Житомир: ПП «Рута», 2003 .- 680 с.
55. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу.-К.: Знання – Прес, 2000.-207с.
56. Ковальчук М. І Економічний аналіз діяльності підприємств АПК : Підручник.-К.: КНЕУ, 2005.-390с.
57. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : теорія і практика / За ред.. проф.. А.Г. Загороднього.-Львів: «Магнолія плюс», 2006 .- 428с.
58. Коробов М.Я. Фінансово – економічний аналіз діяльності підприємств.-К.: ТОВ «Знання», КОО, 2000.-378с.
59. Козак В.Г. Аналіз діяльності підприємств.-К.: Урожай, 2003.-306с.
60. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры.- М.: Финансы и статистика, 2003.- 560с.
61. Крамаренко Т.О. Фінансовий аналіз і планування .-К.: ЦНЛ, 2003.-224с.
62. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств. – К.: КНЕУ, 2004. – 365 с.
63. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.
64. Любушин Н.П., Лещева В.Б., Дьякова В.Г. Анализ финансово – экономической деятельности предприятия / Под. ред проф. Любушина Н.П. .-М.-ЮНИТИ – Дана, 2001,-471с.
65. Мних Є. В., Буряк П. Ю. Економічний аналіз : Підручник. – К.: КНЕУ. – 2006. – 185 с.
66. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства.-К. КНЕУ, 2003.-278с.

67. Мних Є.В. Економічний аналіз : Підручник : Вид. 2-ге, перероб. та доп . - Київ : Центр навчальної літератури, 2005.-412с.
68. Подольська В.О., Ярш О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб.- К.: ЦНЛ, 2007.-488с.
69. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. Методика і методологія економічного аналізу: Навч. посіб.-К.: ЦНЛ, 2008 .-430 с.
70. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2004.-654с.
71. Савицкая Г.В. Методика комплексного анализа хозяйственной деятельности .-М.: ИНФРА – М, 2004.- 288с.
72. Сипко Т.Д. Економічний аналіз діяльності підприємств .- Миколаїв: УДМТУ, 2003.-196с.
73. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислових підприємств .- Львів .-ЛБІ НБУ, 2004.- 485с.
74. Тарасенко Н. Л. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ. – 2002. – 237с.
75. Фінансово – економічний аналіз / Буряк П.Ю., Римар М.В., Биць М.Т. та ін. .-К.: ВД «Професіонал»,2004.- 528с.
76. Царенко О. М. Економічний аналіз діяльності підприємств АПК.-К.: Вища школа, 1999.-256с.
77. Чернилевський В. П. Економічний аналіз: Навчальний посібник – К.: КНЕУ. – 2001. -210с.
78. Чигринська О.С., Власюк Т.М. Теорія економічного аналізу : Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2006 .-232 с.
79. Чебан та ін. Теорія економічного аналізу : Навч. посіб. / Т.М. Чебан, Т.А. Калінська, І.О. Дмитрієнко: За ред. проф.. В.Є Труша .-К.: ЦНЛ, 2003 .-214 с.
80. Шеремет.Д., Сайфулин Р.С. Методика фінансового аналіза .-М.: ИНФРА, 2003.- 197с.

4. Словник основних термінів дисципліни (заповняється студентом особисто)

Термін, поняття	Зміст	Примітки
1	2	3

--	--	--